

MOLK JE ZLATO

pravi pregovor, jaz pa ostajam praznih rok ob vprašanju, iz kakšnega materiala je ta zadeva in v čigavih rokah je.

Je že tako, da na koncu vedno po pravici rečemo, da je vse človeško, kar ni živalskega izvora. Spomnimo se razprav o prenehanju uničevanja okolja, ki so z veliko ostrino hrumele čez našo deželo – še nedavno tega so jih bili polni vsi mediji: od nacionalnih do najbolj zakonitih občinskih in krajevnih. Kdor je kaj dal nase in na svoj družbeni položaj, se je čutil poklicanega ob vsaki priložnosti povedati kaj o ekologiji, o tem, kaj je res in kaj ni, kaj bi bilo, če ne bi bilo in kaj bi bilo, če bi bilo, kaj bi sicer morali storiti, pa ne moremo zaradi objektivnih... Tresla se je gora, sprejeti pa so bili... sklepi. In potem je vse potihnilo.

Danes je ekologija že bolj ali manj posrečen okras v medijih – s prvih strani se je preselila na notranje, in še to bolj poredko. To dejstvo me napeljuje na misel, da smo tudi klic k ekološkemu razumu vzeli tako kot skoraj vse doslej: kampanjsko! Nekateri so se naveličali, drugi pa so si gotovo pomeli dlani, češ, saj smo vedeli, počasi je treba, da se ujma unese, potem bo vse spet po starem.

Tako je bilo in je tudi v naši občini. Rezultat burnih in angažiranih razprav ljudi v naši dolini so bili sklepi, sicer dobri, toda še vedno nič več kot s črkami popisan papir. Zato nisem tjavendan ponavljal, da so dejanja tista, ki spreminjajo, ne pa tako ali drugače zapisani stavki z različnim številom vejic.

Ves čas razgretih razprav sem opozarjal na neko nevarno domnevo, ki je prihajala običajno iz istih krogov, glasila

pa se je približno takole: »Prenehajte že vendar s temi nesmiselnimi obtoževanji, saj smo vendar vsi na istem vlaklu! Vsem nam je enako veliko do tega, da gozdovi prenehajo umirati, da bodo reke spet čiste, da ljudje nehajo obolevati zaradi onesnaženega zraka« ipd.

Zakaj trdim, da je ta domneva za hiter in učinkovit preobrat idealistična in utopična? Predvsem zato, ker nas tako učita zgodovina in (nepopolno) poznavanje družbenih procesov. Nobena družba doslej ni bila brezkonfliktna in tudi naša ni! Priznavanje konfliktnosti družbenih interesov pa seveda mora priznavati konfliktnost konkretnih družbenih skupin in posameznikov, ki so njihovi nosilci. Ne vidim razloga, zakaj ne bi verjeli, da tudi v naši občini ne obstajajo konfliktni in celo antagonistični interesi. To ni samo na sebi nič slabega, celo nasprotno: je lahko gibalno razvoja. Toda ta »lahko« zahteva demokratično in civilizirano družbo, kjer se nasprotujoči si in izključujoči se interesi soočajo v odprtem boju argumentov, uresničevanje zmagovitega pa je skrbno nadzorovano in sankcionirano. Temu lahko preprosto rečemo tudi razvita politična kultura, ki pa ni le folklorna kategorija, ampak boleča zadeva za tistega (tiste družbene skupine, posameznike, politične partije v parlamentarnih demokracijah...), ki sklepov ne spoštuje in ne uresničuje. Mnogokrat ni dovolj le odpoklic ali odstop! Še posebej, če se ne uresničujejo sklepi, ki jih je sprejelo najvišje zakonodajno telo, to je skupščina. Nenadomestljiv »instrument« pri tem varovanju zakonitosti so javnost in javni mediji. Če rečem nenadomestljiv, to mislim dobesedno, tako kot vse oblasti tega sveta, ki informacijam in njihovem pretoku odmerjajo največjo pozornost. V demokratičnih režimih seveda drugačno pozornost kot v totalitarnih.

Opažamo, da je ob zadnjih »svetlih« primerih našega razvoja (Agrokomerc, Vevčani, Viko, Prevlaka, Plomin II...) tudi pri nas javnost prenehala biti pojem, sovražen siste-

mu. Seveda ne povsod in ne vedno. Pretežno še vedno vztrajamo pri monolitnosti, odkrito izražanje različnih pogledov (pa tudi interesov) imamo za motnjo, za nekaj nezaželenega, za nekaj, kar moti navidezni napredek in že zdavnaj dogovorjeni način poti v nekakšno prihodnost. Logični rezultat je, da se pogledi, različni od vladajočega (ali od tistega, ki ima največjo družbeno moč) ponotranjijo (subjektivizirajo), ljudje jih obdržijo zase, postanejo apatični, večkrat pa se prelevijo v navadne kritikastre. Pa ne po svoji krivdi. Na tak način izgubljammo ogromne človeške moči. Rezultate tako vzpostavljene monolitnosti lahko opazujemo na vsakem koraku in tudi v naši občini.

Mislim, da je govorjenje o tem, kako imamo v občini vsi enake interese (pa ne le pri ekologiji) škodljivo in neproduktivno. Preprosto ni mogoče, da bi dva človeka mislila, želela in hotela popolnoma enako. Kaj šele večje družbene skupine ali kar podjetja. Če ne drugega, potem bi bila takšna družba nekaj najbolj dolgočasnega na svetu. In nekaj najbolj grozljivega! Spomnimo se uniformirane Pol Potove Kampučije in vseh drugih toalityarnih režimov na planetu.

Te misli seveda niso zagovor anarhije! So preprosto apel k razumnemu obvladovanju družbenih procesov in doslednemu spoštovanju mehanizmov našega političnega sistema, ki ima do popolnosti izdelano regulativo za »usklajevanje interesov«. Navsezadnje tudi zato je ta sistem tak, kakršen je: če bi imel v osnovi vgrajeno danes kritizirano podmeno, da vsi mislimo in hočemo enako, potem bi bil sam v sebi smešen. Tega pa ne trdim jaz, ampak danes večkrat omenjene monolitno razmišljujoče osebe.

Pa se vrnimo za konec k ekologiji!

Nikakršnega razloga ni, da bi bilo potrebno ustvarjati umeten vtis, češ da (v naši občini) eni stojijo na enem, drugi na drugem, tretji pa na tretjem bregu. To je (kot

rečeno) nekaj povsem naravnega. Nenaravno in izredno škodljivo, da ne rečem usodno pa je, če se na vseh treh bregovih stoječi ali sedeči nekaj naposled dogovorijo, potem pa se izkaže, da sta dva držala v žepih fige. To je, da sta rekla »da« ali »ne«, potem pa delala naprej, kot da se ni nič zgodilo.